

ÉLMÉNYBESZÁMOLÓ - ÚTINAPLÓ

Pályázat kódja: HAT-KP-1-2022/1-001101

Pályázat megnevezése: Petőfi Sándor nyomában Erdélyben

Megvalósítás időpontja: 2023.04.17-2023.04.20.

Intézmény neve: Kónyi Deák Ferenc Általános Iskola

Résztevő diákok száma: 36 fő

A megvalósult program leírása:

Iskolánk, a Kónyi Deák Ferenc Általános iskola és a Bágyogszováti József Attila Általános Iskola 7. osztályos diákjaival együtt utaztunk 2023 áprilisában Erdélybe, hogy a 200 éve született Petőfi Sándor erdélyi, partiumi utazásainak eseményeit felelevenítsük. A két iskola hagyományosan jó kapcsolatot ápol egymással, ezért 2022-ben is együtt pályáztunk a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Határtalanul! programjára.

Pályázatunkban célul tűztük ki, hogy kapcsolatot teremtsünk az érintett tájegységek magyarságával és erősítsük egymásban az együvé tartozás érzését.

Petőfi, életének 26 esztendejéből, közel egy évet töltött Erdélyben és a Partiumban. 1843 októbere és 1849. július 31-e között 126 verse született ezen a tájon. Itt találta meg Júliáját, s itt adta életét a szabadságért a fehéregyházi csatatéren. Ezeken a helyszíneken arra emlékeztünk, hogy egyik legutolsó, feleségéhez írott levelének tanúsága szerint vele együtt készült beutazni a Székelyföldet és esetleg ott letelepedni "mint a fészket rakni akaró fecskék".

1. nap: Segesvár, Fehéregyháza, Székelykeresztúr (2023. 04. 17.)

Álmosan, de izgatottan gyülekeztünk reggel 5 órakor az iskola előtt. Hamarosan megérkezett a busz, rajta a bágyogszováti gyerekekkel és osztályfőnökünkkel. Bepakoltuk mi is a csomagjainkat, majd elhelyezkedtünk a kényelmes buszon. Szükség is volt a kényelmes buszra, hiszen nagyon hosszú út várt ránk. Kora délután érkeztünk a magyar-román határra. Közel 1 órás várakozás után átkeltünk a határon, és folytattuk utunkat az első helyszínünk felé. Délután 5 óra felé érkeztünk meg **Segesvár** várfalakkal és bástyákkal körülölelt történelmi központjába, amely 1999 óta világörökségi oltalom alatt áll. Idegenvezetőnk röviden ismertette az erdélyi szászok világát. A város központjában napjainkig fennmaradtak a középkori szász építészet műemlékei. Rövid sétát tettünk az óvárosban, s természetesen nem hagytuk ki az óratornyot sem, amely a város jelképe és egyik legismertebb műemléke. Megtudtuk, hogy a torony melletti Vlad Dracul házban született valószínűleg Dracula gróf. Megtekintettük Petőfi Sándor szobrát a Szent József római katolikus templom és a Csizmadia bástyák közötti kis parkban. A szoborhoz vezető rövid úton egy vármegyénkhez kapcsolódó fontos helyszínt is felfedeztünk: Apor Vilmos vértanú püspök szülőházát.

Fehéregyháza Segesvárral „összenőtt” település a Nagy-Küküllő bal partján. 1849. július 31-én a közelben zajlott az a segesvári csata, melyben nyoma veszett Petőfi Sándornak. A segesvári csatában Bem tábornok csapata több mint kétszeres túlerővel küzdött, s „győzni nem lehetett.” Az Ispánkútnál, Petőfi feltételezett halálának helyszínén emelt emlékműnél elhelyeztük a koszorúnkat és az előkészítő órákon készített nemzeti színű tulipánjainkat. Már alkonyodott, amikor

Székelykeresztúrra érkezünk, melynek nevezetes épülete a Gyárfás-kúria. A csata előtt itt éjszakázott Petőfi, az udvaron egy fiatal körtefa állt, amely alatt a vacsora után a költő a házigazdával és annak családjával beszélgetett. Állítólag még írt is alatta. Kányádi Sándor sorai is erről árulkodnak: „Haldoklik az öreg tanú, Petőfi vén körtefája. Azt beszélük ő látta volt verset írni utoljára.” Innen ment másnap a Segesvár és Fehéregyháza közti csatatérre. Nagyon meghatódtunk a helyszínen, látva a kiszáradt körtefa körül a rengeteg magyar nemzeti színű szalagot, koszorút. Mi is gyűjtöttünk néhány méceszt, és letűztük a tulipánjainkat, majd meghallgattuk Cseh Tamás Petőfi haláláról írt dalát. Este 8 óra után érkezünk **Székelyszentkirályra**, a Sziklakert Panzióba. Vacsora és fürdés után a fáradtság ellenére sem tudtunk még rögtön lefeküdni, jó volt egy kicsit közösen beszélgetni, feldolgozni az első nap élményeit, de aztán éjfél körül aludni tértünk, hogy kipihenjük magunkat.

2. nap: Bögöz, Farkaslaka, Korond, Parajd, Szováta (2023. 04. 18.)

A második napon megnéztük a **bögözi** református templomot, mely Udvarhelyszék egyik legszebb középkori emléke. A Nagyküküllő bal oldalán, a falu hajdani központjában áll az a 13. századi eredetű templom, melyben a Szent László legenda faliképei láthatók. A helyi tiszteletes asszony igyekezett beavatni bennünket a faliképek jelképeinek megfajtásába több-kevesebb sikerrel.

Farkaslakán Tamási Áronra, a legnagyobb székely népi íróra emlékeztünk, a 2 cserfa között lévő sírjánál. Sírfeliratát az író maga fogalmazta: „Törzsében székely volt, fia Hunniának /Húséges szolgája bomlott századának.” Emlékművét, amelyen műveinek jellegzetes alakjai láthatók, Szervátiusz Jenő és Tibor készítették. Farkaslakán volt időnk egy kicsit vásárolgatni is. Majd **Korond** főutcáján sétáltunk az állandó kirakodóvásárban, s megcsodálhattuk a korondi fazekasok gyönyörű portékáit.

Következő állomásunk Székelyföld egyik legkülönlegesebb látványossága a **parajdi sóbánya** volt. A parajdi sótelep Európa egyik legnagyobb sótartaléka, a sótömzs maga 1,2 km x 1,4 km átmérőjű, enyhén ellipszis alakú, és 2700 m mélységben gyökerezik. Busz vitt le bennünket a 120 méter mélyen található látogató szintre. A lenti világ elvarázsolt bennünket, hiszen kápolna, játszótér, kalandpálya volt a mélyben. A bánya klímájának jótékony hatását a lent töltött rövid idő alatt is éreztük.

A második nap utolsó állomása a **szovátai Medve-tó** volt, mely Székelyföld legnépszerűbb fürdőhelye. A világ legnagyobb helioterikus tavaként tartják számon. 1875-ben keletkezett, miután egy felhőszakadás nyomán beszakadt a tó helyét korábban elfoglaló kaszáló, és az így kialakult víznyelő elzáródott. Idegenvezetőnk elmondta, hogy vize 10-szer sósbabb, mint a tenger, a fürdőzők szinte lebegnek a víz felszínén. Persze ezt mi most nem láthattuk, tapasztalhattuk meg. Megtudtuk, hogy nevét onnan kapta, hogy alakja egy kiterített medvebőrre hasonlít. Körbesétáltuk a tavat, majd a városnéző kisvasúttal felfedezhettük a nyaralóhely szállodákkal körülvett központját.

Este 6 óra körül érkezünk meg **Jobbágyfalvára** a Szent Ilona vendégházba, mely egy nagyon szép környezetben található kellemes szálláshely. A fiúk nagy öröme a kertben a játszótér mellett focipálya is volt. Így miután elfoglaltuk a szobákat, a fiúk focizni kezdtek, a lányok pedig a pálya mellett biztatták őket. Közben elkészült a vacsoránk, melyet jóízűen elfogyasztottunk. Utána még próbálkoztak a fiúk a focival, de lassan besötétedett, így a lefekvésig hátralevő időt játékkal, beszélgetéssel töltöttük. A közös játék, a foci összekovácsolta a két iskola diákjait.

3. nap: Marosvásárhely, Kolozsvár, Nagybánya (2023. 04. 19.)

A finom és kiadós reggeli után Székelyföld egykori fővárosába, **Marosvásárhelyre** indultunk, mely belvárosának északi részén fekszik a vár. Az itt található református vártemplomot eredetileg a 14. században a ferencesek építették. A templom több neves eseménynek is helyt adott: itt tartották az első magyar egyetemes református zsinatot, itt erősítették meg a Tordán kimondott vallásszabadságot, és itt választották erdélyi fejedelmé II. Rákóczi Ferencet. A belváros déli oldalán több nagyon szép látnivaló is található, többek között a Városháza és a Kultúrpalota. Mindkét épület a XX. század elején épült, Bernády György, akkori polgármester városépítési programjának részeként, magyaros-szeccsessziós stílusban, valamint mindkét épületet Zsolnay majolika cserepek díszítik.

A polgármester szobrát is láttuk sétánk során, s megálltunk a két Bolyai szobra előtt is, mely a Bolyai Farkas Líceum előtt található, hiszen a híres matematikus majdnem fél évszázadig dolgozott a református kollégium tanáraként, s leghíresebb tanítványa saját fia, Bolyai János volt. Petőfi is járt a városban. Idegenvezetőnk elmesélte, hogy Petőfi Sándor, Bem hadseregéhez utazva 1849. január 21-én érkezett Marosvásárhelyre, rövid pihenés után folytatta útját Szeben felé, Bem táborába, Bem és honvédei a legrajongóbb örömmel üdvözölték az ismert költőt soraikban. Petőfi, életrajzírói szerint, Marosvásárhelyen posztó őrnagyi egyenruhát rendelt, amit már soha nem tudott viselni.

Marosvásárhelyről **Kolozsvárra** indultunk, mely Románia második legnépesebb városa, Kolozs megye székhelye. A várost Erdély nem hivatalos fővárosának tekintik. 1790–1848 és 1861–1867 között az Erdélyi Fejedelemség hivatalos fővárosa volt. Városnézés során ismerkedtünk Mátyás király szülővárosával. Megnéztük a főtéren kimagasló Szent Mihály templomot, amely Erdély második legnagyobb gótikus temploma, az erdélyi gótika egyik legszebb alkotása, és a „kincses Kolozsvár” főterét uralja. A főtéren megcsodáltuk a Mátyás-szoborcsoportot. Fadrusz János impozáns szobra nagy formátumú királyunknak állít emléket. Elsétáltunk Mátyás király szülőházához, s a ház falán található emléktáblához tűztük tulipánunkat. Városnéző sétánkat a Farkas utcai református templomnál folytattuk, mely előtt áll a Kolozsvári-testvérek Sárkányölő Szt. György szobrának másolata. A nap során megtett kilométereket már jócskán éreztük a lábunkban, de a Házsongárdi temetőt semmiképpen nem akartuk kihagyni városnéző sétánkból, hiszen a magyar művelődéstörténet nagyjainak nyughelyeként páratlan értékű látnivaló. A temetőt a lombos-lugasos-dinnyeföldes domboldalon 1585. május 11-én alapította Kolozsvár városa a pestisjárvány kezdetén. Elsőként Reményik Sándor sírjánál álltunk meg, ahol elszavaltuk a költő egyik versét, aztán Kós Károly sírja mellett haladtunk el, majd a híres erdélyi pedagógus, filozófus Apáczai Csere János és felesége sírjánál szavaltuk el Áprily Lajos: Tavasz a házsongárdi temetőben c. versét. Dsida Jenő sírjánál is gyűjtöttünk egy mécses, s az idegenvezetőnkől megtudtuk, hogy a kolozsvári diákok minden évben a ballagásuk előtt kimennek a fiatalon elhunyt költő sírjához, és ott énekelnek.

Bár már rettentő fáradtak voltunk, de nem bántuk meg, hogy megálltunk még **Nagybányán**. Sőt a gyönyörű belvárosban sétálva sajnáltuk, hogy nem tudtunk hosszabb időt itt eltölteni. Petőfi is egy rövid kényszerpihenőre állt meg a városban 1847-ben. A Fekete Sas fogadóban szálltak meg egy éjszakára Júliával, mert esküvőjük után, útban Koltó felé, eltört a kocsi tengelye. Ezért írta barátjának, Kerényi Frigyesnek: „... nem hiába vagyok a csárdák költője.” A fogadó előtt erre emlékeztünk. A fogadó közelében, a főtéren látható a város szimbóluma, a Szent István-torony. Szent István Nagybánya védőszentje. A 40 méter magas torony eredetileg a 14. században épült gótikus stílusú Szt. István templom harangtornya volt. A régi torony maradványai a föld alatt vannak, üveglappal lefedve, mely fantasztikus látványt nyújt. Rendezni se lehetett volna jobban az ideérkezésünket, hiszen pont abban a pillanatban szólalt meg a torony harangja, majd utána végighallgathattuk a közeli templom harangjátékát is. Megtudtuk azt is, hogy Nagybánya a két világháború között a magyar művészeti élet egyik legfontosabb helyszíne volt, hiszen művésztelep működött a városban, melyből alakult a Nagybányai festőiskola. Nagyon tetszett nekünk, hogy a városban sok helyen van a festőművészek egy-egy alkotásának másolata elhelyezve pont azon a ponton, ahol a festmény készülhetett, mutatva a festő perspektíváját.

Este volt már, mire utolsó szálláshelyünkre, Koltóra érkeztünk. Sajnos itt nem egy helyen volt a szállásunk, külön voltak a fiúk és a lányok, így utolsó este nem tudtunk együtt „bandázni”. De részben kárpótolt bennünket a vacsorára fogyasztott finom spagetti. Így a közös játék, beszélgetés helyett a fiúk az estét BL-meccs nézésével töltötték. Az egyik szállásadónk, a koltói iskola egyik tanítónénije volt, így este mesélt nekünk az iskolájukról és 2. osztályos diákjairól. Megbeszéltük, hogy másnap az iskolában találkozunk.

4. nap: Koltó, Nahykároly (2023. 04. 20.)

Kirándulásunk utolsó napját a **koltói** Petőfi Sándor Általános Iskolában kezdtük, mely a kastély mellett található, s az épület régen a kastély gazdasági épülete volt. Reggel igyekeznünk kellett, hogy a tanítás kezdetére odaérjünk a suliba, hiszen ott találkoztunk az iskola 7. és 8. osztályos diákjaival.

Rövid PPT-bemutató keretében megismertük egymás iskoláját, iskolai életét. Utána következett a várva várt focimeccs. Eleinte vesztesre álltunk, hiszen a koltóiak nagyon jól fociztak, de aztán nagyszerű csapatmunkával 5:3-ra győztünk. Nagyon büszkék voltunk a sikerre, hiszen az igazgató úr, aki az iskola testnevelője, volt a bíró, és nagyon elismerően beszélt csapatunkról. A meccs után gyorsan átöltöztünk, és indultunk a kastélyban található múzeumba.

A **Teleki-kastély** feltehetőleg Mária Terézia uralkodásának idején épült. A múzeum tárlatvezetőjétől megtudtuk, hogy 1845-ben a 25 éves Teleki Sándor, a későbbi szabadságharcos ezredes, író vette át a koltói birtok vezetését. Az ifjú gróf előbb kormánybiztosként, majd Bem József tábornok főintendánsaként részt vett az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban, amelynek bukása után száműzetésben élt. Miután Olaszországban feleségül vette egy francia tábornok leányát, hazatért Koltóra, ahol rendbe hozatta az elhagyott kastélyt és birtokait. Petőfi Sándor három alkalommal is megfordult a településen. Ezek közül a „látogatások” közül a legemlékezetesebb az 1847. szeptember 9. és október 19. közötti időszak, amikor az ifjú költő hitvesével, Szendrey Júliával, itt töltötte a mézesheteket. „Én házasodom. Nőmet nem tudom hová vinni. Utazásra pénzünk nincs; engedd meg, hogy mézes heteinket itt tölthessük Koltón” – írta Petőfi Teleki Sándornak. A „vad gróf” pedig készségesen átengedte barátjának és újdonsült feleségének a kastélyát. Megcsodáltuk az európai uniós támogatásból nemrégiben gyönyörűen felújított kastélyt és a benne létrehozott méltó kiállítást. A kiállítás egyik legérdekesebb eleme a Teleki-család családfája, s Petőfiék nászágya. A költő itt tartózkodása alatt 28 új verssel gazdagította a magyar lírát. A költemények zöme a kertben található, híres somfa alatti kőasztalon íródott. Itt született a magyar hitvesi költészet egyik legszebb alkotása a Szeptember végén c. vers. Legszebb koltói élményünk, hogy a kastély erkélyén, ahonnan mi is láttuk a „bérci tetőt”, közösen elszavaltuk a verset. A gyönyörű, rendezett parkban letűztük tulipánjainkat a Petőfi-Júlia szoborhoz, s megnéztük a somfa tövében lévő kőasztalt. Sajnos hamarosan indulnunk kellett utazásunk utolsó helyszínére, Nagykárolyba. A városba vezető út során Endre, az idegenvezetőnk kvízkérdésekkel készült nekünk. Az kiránduláson tanultakról adhattunk számot játékos formában, s válaszainkat csokival jutalmazta. Megdicsért bennünket, mert válaszainkból kiderült, hogy utazásunk alatt figyeltünk rá, érdeklődők voltunk, megjegyeztük a tőle hallott információkat. Ezt bizonyítja, hogy minden csokoládéja elfogyott.

Nagykárolyban, a magyar többségű, 20 ezer lakosú partiumi városban található a Kárpát-medence egyik legszebb kastélya, a Loire-völgyi kastélyok mintájára épült, felújított Károlyi-kastély. Gyönyörű parkon keresztül léptünk be a kastélyba, ahol egy muzeológus hölgy kalauzolt végig bennünket. Mesélt a Károlyiak életéről, Nagykároly és a kastély történetéről, a város híres szülötteiről, akiket viaszszobor elevenít meg az egyik kiállítóteremben. Nagykárolyban született Károli Gáspár bibliafordító és Kaffka Margit író. Itt dolgozott vármegyei jegyzőként Kölcsey Ferenc, itt tanult Ady Endre, s itt ismerte meg Petőfi Sándor Szendrey Júliát. Magyarórán Júlia naplójában olvastuk, hogy az egykori Aranyzarvas fogadó ablakából pillantotta meg a lányt először Petőfi, majd a megyebálom személyesen is megismerkedtek. A kastély megtekintése után a városban felkerestük Petőfi Sándor szobrát, Kaffka Margit szülőházát, megnéztük Kölcsey munkásságának helyszínét és Ady szobrát. Még ásványvizet és édességeket vásároltunk az utolsó lejkönön. Elbúcsúztunk Endrétől, az idegenvezetőnkől, akitől a négy nap során nagyon sokat tanultunk. Délután 2 óra körül indultunk haza. Szerencsére most nem kellett sokat várakoznunk a határon, így este 9 óra előtt már találkozhattunk itthon újra szeretteinkkel.

Tanulóink felejthetetlen élményekkel gazdagodtak ezen a kiránduláson. Sokan közülük most lépték át először az országhatárt. A fotók mindent elárulnak. Jó hangulatú, felszabadult gyerekek köszönek vissza a képekről. Összekovácsolták a csapatot a közösen végzett tevékenységek, kirándulások és a színes programok. Reméljük a két iskola diákjai közötti kapcsolat is folytatódik, akár közös kirándulások alkalmával is.

Iskolánk köszönetét fejezi ki a Bethlen Gábor Alapkezelő Határtalanul programjának, hogy támogatta pályázatunkat, s a programnak köszönhetően diákjaink részesei lehettek ennek a nagyszerű útnak.

BETHLEN GÁBOR
Alap

HATÁRTALANUL!

MEGVALÓSULT
A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERFELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

Fotódokumentáció:

